

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. rugsėjo 14 d.*

„Apeliacinis skundas – Karteliai – Televizorių ir kompiuterių monitorių kineskopų pasaulinė rinka – Susitarimai ir suderinti veiksmai dėl kainų, rinkų ir klientų pasidalijimo ir gamybos ribojimo – Teisė į gynybą – Pranešimo apie kaltinimus siuntimas tik bendrosios įmonės patronuojančiosioms bendrovėms, o ne šiai įmonei – Bauda – Baudų apskaičiavimo gairės (2006 m.) – 13 punktas – Su pažeidimu susijusio pardavimo vertės nustatymas – Nagrinėjamo produkto pardavimas grupės viduje ne Europos ekonominėje erdvėje (EEE) – Atsižvelgimas į galutinių produktų, į kuriuos integruotas nagrinėjamas produktas, pardavimus EEE – Vienodas požiūris“

Sujungtose bylose C-588/15 P ir C-622/15 P

dėl atitinkamai 2015 m. lapkričio 12 ir 19 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateiktų dviejų apeliacinių skundų

LG Electronics Inc., įsteigta Seule (Pietų Korėja), atstovaujama *advocaten* G. van Gerven ir T. Franchoo,

Koninklijke Philips Electronics NV, įsteigta Eindhoven (Nyderlandai), atstovaujama *advocaten* E. Pijnacker Hordijk, J. K. de Pree ir S. Molin,

apeliantės,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Komisijai, atstovaujamai A. Biolan, V. Bottka ir I. Zaloguin,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas M. Vilaras (pranešėjas), teisėjai J. Malenovský ir M. Safjan,

generalinis advokatas M. Szpunar,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

susipažinęs su 2017 m. gegužės 18 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: anglų.

Sprendimą

- 1 Apeliaciniu skundu byloje C-588/15 P *LG Electronics Inc.* (toliau – LGE) prašo panaikinti 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *LG Electronics / Komisija* (T-91/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:609, toliau – 1-asis skundžiamas sprendimas), kuriuo atmestas jos ieškinys dėl 2012 m. gruodžio 5 d. Komisijos sprendimo C(2012) 8839 *final*, susijusio su procedūra pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (Byla COMP/39.437 – Televizorių ir kompiuterių monitorių kineskopai) (toliau – ginčijamas sprendimas), panaikinimo tiek, kiek jis su ja susijęs, o jei šis prašymas nebūtų patenkinamas, – sumažinti tuo sprendimu jai skirtą baudą.
- 2 Apeliaciniu skundu byloje C-622/15 P *Koninklijke Philips Electronics NV* (toliau – *Philips*) prašo panaikinti 2015 m. rugsėjo 9 d. Bendrojo Teismo sprendimą *Philips / Komisija* (T-92/13, nepaskelbtas Rink., EU:T:2015:605, toliau – 2-asis skundžiamas sprendimas), kuriuo atmestas jos ieškinys dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo tiek, kiek jis su ja susijęs, o jei šis prašymas nebūtų patenkinamas, – sumažinti tuo sprendimu jai skirtą baudą.

Ginčo aplinkybės

- 3 Iš 1-ojo skundžiamo sprendimo 9 punkto ir 2-ojo skundžiamo sprendimo (toliau – skundžiami sprendimai) 10 punkto matyti, kad ginčijamame sprendime Europos Komisija konstatavo, jog pagrindiniai elektroninių vamzdžių (*cathode ray tubes*, toliau – CRT) gamintojai pasauliniu mastu pažeidė SESV 101 straipsnį ir 1992 m. gegužės 2 d. Europos ekonominės erdvės susitarimo (OL L 1, 1994, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 52 t., p. 3, toliau – EEE susitarimas) 53 straipsnį, nes dalyvavo darant du atskirus pažeidimus; kiekvienas iš jų buvo vienas tęstinis pažeidimas. Šie pažeidimai buvo susiję su, viena vertus, kompiuterių monitorių spalvotųjų kineskopų (*colour display tubes*, toliau – CDT) rinka ir, kita vertus, su televizorių spalvotųjų kineskopų (*colour picture tubes*, toliau – CPT) rinka.
- 4 Kaip Bendrasis Teismas nurodė 1-ojo skundžiamo sprendimo ir 2-ojo skundžiamo sprendimo 2 punktuose, CRT yra vakuuminiai stikliniai apvalkalai, kurių viduje yra elektronų prožektorius ir fluorescencinis ekranas, paprastai su elektronų įgreitinimo ir nukreipimo įrenginiu. Kai elektronų prožektoriaus išlaisvinti elektronai liečia fluorescencinį ekraną, ekrane vyksta šviesos emisija ir susiformuoja vaizdas. Ginčijamo sprendimo faktinių aplinkybių laikotarpiu CDT ir CPT buvo vienintelės dvi CRT rūšys.
- 5 Iš 1-ojo skundžiamo sprendimo 1 punkto matyti, kad LGE yra plataus vartojimo elektronikos prekių, mobiliojo ryšio priemonių ir buitinių prietaisų tiekėja. LGE ir jai visiškai priklausanti dukterinė bendrovė *LG Electronics Wales Ltd* (Jungtinė Karalystė) gamino ir pardavinėjo CRT iki 2001 m. liepos 1 d.
- 6 Be to, iš 2-ojo skundžiamo sprendimo 1 punkto matyti, kad *Philips* yra *Philips* grupės kontroliuojančioji bendrovė, kurios specializacija – elektronikos prekės, ir, be kita ko, medicinos prietaisai, apšvietimo sistemos ir plataus vartojimo elektronikos prekės. Iki 2001 m. liepos 1 d. ši grupė, be kita ko, gamino CRT.
- 7 Skundžiamų sprendimų 3 punktuose Bendrasis Teismas nurodė, kad nuo 2001 m. liepos 1 d. *LGE* ir *Philips* sujungė savo veiklą pasauliniu mastu CRT srityje ir įkūrė bendrąją įmonę – LPD grupę, valdomą *LG Philips Displays Holding BV*. Visą savo veiklą CRT srityje LGE ir *Philips* perdavė bendrajai įmonei.

- 8 Iš 1-ojo skundžiamo sprendimo 15 punkto ir 2-ojo skundžiamo sprendimo 16 punkto matyti, kad ginčijamame sprendime Komisija konstatavo, jog, pirma, LGE ir jos dukterinės įmonės ir, antra, *Philips* dukterinės įmonės dalyvavo su CDT ir CPT susijusiuose karteliuose, kol 2001 m. liepos 1 d. CRT veikla buvo perduota LPD grupei. Taigi LGE ir *Philips* buvo pripažintos atsakingomis už pažeidimą, susijusį su CDT, kuris LGE atveju padarytas 1996 m. spalio 24 d., *Philips* – 1997 m. birželio 29 d. ir abiejų įmonių – 2001 m. birželio 30 d., taip pat už pažeidimą, susijusį su CPT, kuris LGE atveju padarytas 1997 m. gruodžio 3 d., *Philips* – 1997 m. sausio 29 d. ir abiejų įmonių – 2001 m. birželio 30 d. Be to, Komisija nusprendė, kad apeliančios, kaip patronuojančios bendrovės, taip pat reikia laikyti solidariai atsakingomis už LPD grupės dalyvavimą karteliuose, susijusiuose su CDT ir CPT, nuo 2001 m. liepos 1 d. iki 2006 m. sausio 30 d.
- 9 Todėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalies atitinkamai c ir d punktuose Komisija konstatavo, kad su CDT susijusiame kartelyje *Philips* dalyvavo nuo 1997 m. sausio 28 d. iki 2006 m. sausio 30 d., o LGE – nuo 1996 m. spalio 24 d. iki 2006 m. sausio 30 d. Ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 2 dalies atitinkamai f ir g punktuose Komisija taip pat konstatavo, kad su CPT susijusiame kartelyje *Philips* dalyvavo nuo 1999 m. rugsėjo 21 d. iki 2006 m. sausio 30 d., o LGE – nuo 1997 m. gruodžio 3 d. iki 2006 m. sausio 30 d.
- 10 Ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 1 dalies atitinkamai c–e punktuose Komisija dėl su CDT susijusio pažeidimo skyrė *Philips* 73 185 000 EUR baudą, LGE – 116 536 000 EUR baudą ir abiem šioms bendrovėms, kaip solidariai atsakingoms, – 69 048 000 EUR baudą. Ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 2 dalies atitinkamai c–e punktuose Komisija dėl su CPT susijusio pažeidimo skyrė *Philips* 240 171 000 EUR baudą, LGE – 179 061 000 EUR baudą ir abiem šioms bendrovėms, kaip solidariai atsakingoms, – 322 892 000 EUR baudą.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiami sprendimai

- 11 2013 m. vasario 14 ir 15 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo atitinkamai LGE ir *Philips* ieškinius, kuriais jos prašė panaikinti ginčijamą sprendimą tiek, kiek jis susijęs su kiekviena iš jų, arba, nepatenkinus šio reikalavimo, sumažinti šiame sprendime paskirtas baudas.
- 12 Reikalavimams, kuriais siekiama panaikinti ginčijamą sprendimą, pagrįsti LGE Bendrajame Teisme nurodė septynis pagrindus, tarp jų:
- pirmasis pagrindas susijęs su teisės į gynybą pažeidimu, nes LPD grupė nebuvo įtraukta į procesą,
 - penktasis pagrindas, padalytas į dvi dalis, susijęs su SESV 101 straipsnio, 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101] ir [102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 23 straipsnio 2 dalies, asmeninės atsakomybės principo ir teisės gynybą pažeidimu, taip pat akivaizdžia vertinimo klaida, nes į pardavimus, į kuriuos atsižvelgta apskaičiuojant baudos dydį, įtraukusi CRT, toje pačioje grupėje integruotų į galutinį produktą, televizorių ar kompiuterio ekraną ir po to parduotų klientams Europos ekonominėje erdvėje (EEE), pardavimus (toliau – tiesioginiai pardavimai EEE per perdarytus produktus) Komisija, apskaičiuodama LGE skiriamos baudos dydį, atsižvelgė į *Philips* įvykdytus tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus, ir
 - šeštasis pagrindas, padalytas į tris dalis, susijęs su SESV 296 straipsnio pažeidimu, akivaizdžia vertinimo klaida ir vienodo požiūrio bei gero administravimo principų pažeidimu, kai Komisija nenustatė ekonominio vieneto, kurį sudarė *Samsung SDI Co.* (toliau – *Samsung*), kita ginčijamame sprendime nagrinėjamų kartelių dalyvė, ir *Samsung Electronics Co. Ltd* (toliau – SEC), buvimo ir todėl, apskaičiuodama *Samsung* skiriamą baudą, neatsižvelgė į SEC EEE įvykdytus televizorių ir kompiuterių, kuriuose sumontuoti *Samsung* pagaminti CRT, pardavimus, kaip į tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus.

- 13 1-ojo skundžiamo sprendimo LGE 67–91 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo pirmąjį pagrindą ir atmetė jį kaip netinkamą ar bet kuriuo atveju nepagrįstą. Dvi penktojo pagrindo dalys išnagrinėtos to paties sprendimo 166–171 ir 172–181 punktuose ir taip pat atmestos. Galiausiai trys šeštojo pagrindo dalys išnagrinėtos 1-ojo skundžiamo sprendimo 183–188, 189 ir 190 bei 191–193 punktuose ir visos atmestos.
- 14 Kadangi Bendrasis Teismas taip pat atmetė visus kitus pagrindus, kuriais LGE grindė reikalavimą panaikinti ginčijamą sprendimą ir reikalavimą sumažinti jai skirtą baudą, jis atmetė visą LGE ieškinį.
- 15 *Philips* Bendrajame Teisme nurodė aštuonis pagrindus, kuriais grindė savo reikalavimą panaikinti ginčijamą sprendimą:
- antrasis pagrindas, padalytas į dvi dalis ir susijęs su SESV 101 straipsnio, EEE susitarimo 53 straipsnio, Reglamento (EB) Nr. 1/2003 27 straipsnio 1 dalies, teisės į gynybą, įskaitant teisę būti išklausytam, ir gero administravimo principo pažeidimu, nes Komisija nepripažino LPD grupės atsakinga už pažeidimus, kuriais ji kaltinama,
 - penktasis pagrindas, padalytas į tris dalis ir susijęs su SESV 101 straipsnio, EEE susitarimo 53 straipsnio, Reglamento (EB) Nr. 1/2003 23 straipsnio, Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairių (OL C 210, 2006, p. 2, toliau – Baudų apskaičiavimo gairės) ir vienodo požiūrio principo pažeidimu, nes ne EEE įvykdę pardavimus Komisija įtraukė į apyvartą, kuri reikšminga apskaičiuojant bazinį baudų dydį, ir
 - aštuntasis ieškinio pagrindas, padalytas į keturias dalis, susijęs, be kita ko, su pareigos motyvuoti, vienodo požiūrio principo ir gero administravimo principo pažeidimu bei akivaizdžia vertinimo klaida, nes Komisija nenustatė ekonominio vieneto, kurį sudarė *Samsung* ir SEC, buvimo ir todėl, apskaičiuodama *Samsung* skirtą baudą, ji neatsižvelgė į televizorių ir kompiuterių, kuriuose sumontuoti *Samsung* pagaminti CRT, pardavimus, kuriuos SEC įvykdė EEE.
- 16 Bendrasis Teismas išnagrinėjo antrojo pagrindo pirmą dalį 2-ojo skundžiamo sprendimo 74–89 punktuose ir ją atmetė. To paties pagrindo antra dalis išnagrinėta to paties sprendimo 90–99 punktuose ir taip pat atmesta.
- 17 Penktojo pagrindo trys dalys išnagrinėtos 2-ojo skundžiamo sprendimo 144 ir 145, 146–180 ir 181–188 punktuose ir visos atmestos.
- 18 Galiausiai Bendrasis Teismas išnagrinėjo aštuntojo pagrindo keturias dalis 2-ojo skundžiamo sprendimo 224–226, 227–234, 235–238 ir 239–252 punktuose ir visas jas atmetė.
- 19 Kadangi Bendrasis Teismas taip pat atmetė visus kitus pagrindus, kuriais *Philips* grindė reikalavimą panaikinti ginčijamą sprendimą ir reikalavimą sumažinti jai skirtą baudą, jis atmetė visą *Philips* ieškinį.

Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai

- 20 2017 m. vasario 7 d. Teisingumo Teismo pirmininko sprendimu bylos C-588/15 P ir C-622/15 P sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimamas sprendimas.
- 21 LGE Teisingumo Teismo prašo:
- panaikinti 1-ąjį skundžiamą sprendimą,

- visiškai ar iš dalies panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalies d punktą, 2 dalies g punktą, 2 straipsnio 1 dalies d ir e punktus ir 2 dalies d ir e punktus,
- sumažinti šio sprendimo 2 straipsnio 1 dalies d ir e punktuose ir 2 dalies d ir e punktuose jai skirtas baudas ir
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas, patirtas apeliacinėje ir pirmojoje instancijose.

22 *Philips* Teisingumo Teismo prašo:

- panaikinti 2-ąjį skundžiamą sprendimą,
- visiškai ar iš dalies panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 1 dalies c punktą, 2 dalies f punktą, 2 straipsnio 1 dalies c ir e punktus ir 2 dalies c ir e punktus,
- sumažinti šio sprendimo 2 straipsnio 1 dalies c ir e punktuose ir 2 dalies c ir e punktuose jai skirtas baudas ir
- priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas, patirtas apeliacinėje ir pirmojoje instancijose.

23 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

- atmesti apeliacinius skundus ir
- priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinių skundų

- 24 Grįsdama savo apeliacinį skundą LGE nurodo keturis pagrindus, susijusius, pirma, su jos teisės į gynybą pažeidimu, antra, su Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida, kai jis neteisingai atsižvelgė į savarankiškų LPD grupės įmonių pardavimus, kaip į tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus, įvykdytus atskirai jos pačios ir *Philips*, trečia, su Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida, kai jis atsižvelgė į *Philips* įvykdytus tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus, nors ši įmonė yra nepriklausoma nuo LGE, ir, ketvirta, su vienodo požiūrio principo pažeidimu.
- 25 *Philips*, grįsdama savo apeliacinį skundą, nurodo tris pagrindus. Pirmasis pagrindas susijęs su teisės klaida, padaryta atsižvelgus į tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus, apskaičiuojant bazinį jai skirtos baudos dydį. Jis atitinka LGE antrąjį ir trečiąjį pagrindus. *Philips* nurodytas antrasis pagrindas iš esmės susijęs su jos teisės į gynybą pažeidimu ir atitinka LGE pirmąjį pagrindą. Galiausiai *Philips* trečiasis pagrindas susijęs su teisės klaida ir pareigos motyvuoti pažeidimu, kai Bendrasis Teismas patvirtino Komisijos sprendimą, apskaičiuojant bazinį *Samsung* skiriamos baudos dydį, neatsižvelgti į tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus, kuriuos įvykdė SEC per tarpininkę *Samsung*, ir sprendimo nepriėmimu. Šis pagrindas iš esmės atitinka LGE ketvirtąjį pagrindą.

Dėl LGE pirmojo pagrindo ir „Philips“ antrojo pagrindo, susijusių su teisės į gynybą pažeidimu

Šalių argumentai

- 26 LGE ir *Philips* tvirtina, kad konstatavęs, jog Komisija, nusprendusi pranešimo apie kaltinimus nesiųsti LPD grupei, nepažeidė jų teisių į gynybą ir nepadarė jokio procedūrinio pažeidimo, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą.

- 27 Pirma, 1-ojo skundžiamo sprendimo 83 punkte LGE ginčija pirmojo pagrindo, kaip netinkamo, atmetimą pirmojoje instancijoje. Ji tvirtina, kad šio sprendimo 73–82 punktuose išdėstytuose motyvuose aptariamas kitas klausimas, kuris nebuvo pateiktas Bendrajam Teismui, t. y. klausimas, ar Komisija suklydo pripažindama LGE atsakomybę už pažeidimą. Jos nuomone, išvada, kad Komisija galėjo LGE pripažinti atsakinga, nelemia, kad jos ieškinio pagrindas, grindžiamas teisės į gynybą pažeidimu, tampa netinkamas.
- 28 LGE kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis pripažino Komisijai neribotą diskreciją nuspręsti, kam turi būti siunčiamas pranešimas apie kaltinimus – patronuojančiajai bendrovei ar dukterinei bendrovei, nors tam tikromis aplinkybėmis, kaip antai šiuo atveju, naudojantis šia diskrecija turi būti gerbiama teisė į gynybą. Iš 2013 m. sausio 22 d. Sprendimo *Komisija / Tomkins* (C-286/11 P, EU:C:2013:29, 39 punktas) matyti, kad dukterinei bendrovei pateikus kaltę paneigiančių įrodymų, grindžiamų jos apskaitos dokumentais arba pokalbiais su darbuotojais, jais automatiškai gali pasinaudoti ir patronuojančioji bendrovė. Todėl galimybė patronuojančiajai bendrovei naudotis savo teise į gynybą priklauso nuo to, ar į procedūrą įtraukiama jos dukterinė bendrovė.
- 29 LGE, remdamasi 2011 m. spalio 25 d. Sprendimu *Solvay / Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686, 62 punktas), tvirtina, kad jeigu Komisija pranešimą apie kaltinimus būtų nusiuntusi LPD grupei, ši būtų galėjusi pateikti jos gynybai reikšmingų įrodymų.
- 30 Be to, praktika, kai kreipiamasi ir į dukterinę, ir į patronuojančiąją bendroves, kildinama iš Komisijos procedūrų vadovo SESV 101 ir 102 straipsnių taikymo srityje. Tai, kad Komisija nusiuntė LPD grupei klausimynus, neturi reikšmės, nes jie, kaip kaltę paneigiančių įrodymų šaltinis, nėra lygiaverčiai pranešimui apie kaltinimus. Atsakovas turėtų žinoti kaltinimus, tik tada jis gali visapusiškai naudotis savo teise į gynybą.
- 31 Antra, LGE kritikuoja 1-ojo skundžiamo sprendimo motyvus, dėl kurių Bendrasis Teismas papildomai atmetė pirmąjį pagrindą kaip nepagrįstą.
- 32 LGE mano, kad to, jog ji galėjo pateikti savo pastabas dėl Komisijos kaltinimų, ir kad Komisija galėjo gauti informacijos iš LPD grupės, nepakanka, jog jos teisė į gynybą būtų užtikrinta. Be to, LGE kritikuoja 1-ojo skundžiamo sprendimo 86 punkte esantį Bendrojo Teismo teiginį, kad ji privalėjo užtikrinti tinkamą informacijos savo apskaitos dokumentuose ir archyvuose saugojimą, kuri leistų atsekti bendros įmonės veiklą. Ji mano, kad ši pareiga yra susijusi tik su atveju, kai patronuojančioji bendrovė perduoda dukterinę bendrovę trečiajai šaliai ir gali veiksmingai sutartinėmis priemonėmis užsitikrinti tolimesnę prieigą prie dokumentų. Šiuo atveju LGE pažymi praradusi savo dukterinės bendrovės kontrolę dėl pastarosios bankroto, o bankroto administratorius neprivalo jai suteikti nuolatinės prieigos prie dokumentų.
- 33 Savo ruožtu *Philips* neginčija, kad Komisija gali pripažinti, jog lemiamą įtaką dukterinės bendrovės veiksmams turėjusi patronuojančioji bendrovė yra atsakinga už pažeidimą. Tačiau ji tvirtina, kad šiuo atveju jos atsakomybė yra „tik išvestinė“ iš jos dukterinės bendrovės atsakomybės ir kad, tiesiogiai LPD grupės nepripažinus atsakinga, jos, kaip patronuojančiosios bendrovės, atsakomybė „viršija“ aptariamą dukterinės bendrovės atsakomybę. 2015 m. rugsėjo 17 d. Sprendime *Total / Komisija* (C-597/13 P, EU:C:2015:613, 35 ir 38 punktai) Teisingumo Teismas nusprendė, kad tuo atveju, kai patronuojančiosios bendrovės atsakomybė kyla tik dėl dukterinės bendrovės atsakomybės ir nėra jokio kito veiksnio, individualiai apibūdinančio patronuojančiajai bendrovei inkriminuojamus veiksmus, šios bendrovės atsakomybė neturi viršyti jos dukterinės bendrovės atsakomybės.
- 34 Kaip ir LGE, *Philips* nurodo, kad per administracinę procedūrą jos dukterinė bendrovė jau nepriklausė tai pačiai įmonei, atsižvelgiant į tai, kad nuo 2006 m. sausio 30 d. ją valdė likvidatorius. *Philips* tvirtina, jog dėl to, kad jos dukterinė bendrovė nebuvo įtraukta į administracinę procedūrą ir negavo pranešimo apie kaltinimus, ji neturėjo nei galimybių, nei pareigos gintis nuo Komisijos kaltinimų. Be to, *Philips*

tvirtina, kad dėl dukterinės bendrovės bankroto negalėjo prieiti prie šių dokumentų ir gauti gynybai reikalingų įrodymų. Dokumentus, susijusius su grupės veikla, turėjo tik LPD grupės likvidatorius ir tik jis turėjo prieigą prie reikiamų darbuotojų.

- 35 *Philips* tvirtina, kad Komisija turėjo atsižvelgti į tai, jog ji prarado savo dukterinės bendrovės kontrolę ir nebeturėjo prieigos prie LPD grupės dokumentų. *Philips* tvirtina, kad jeigu Komisija būtų įtraukusi LPD grupę į administracinę procedūrą, ji būtų turėjusi galimybę gintis ir taip būtų galėjusi geriau užtikrinti savo gynybą. Taigi Komisijos sprendimas į administracinę procedūrą neįtraukti LPD grupės užkirto kelią *Philips* visapusiškai pasinaudoti savo teise į gynybą.
- 36 Komisija pirmiausia teigia, kad LGE pirmasis pagrindas ir *Philips* antrasis pagrindas yra nepriimtini, nes šiais pagrindais apeliančės iš esmės ginčija Bendrojo Teismo atliktą faktinių aplinkybių vertinimą, išdėstytą 1-ojo skundžiamo sprendimo 83–91 punktuose ir 2-ojo skundžiamo sprendimo 86, 97 ir 98 punktuose. Bet kuriuo atveju Komisija mano, kad minėti apeliančių nurodyti pagrindai yra nepagrįsti.
- 37 Komisijos nuomone, kadangi pačios apeliančės teigė, kad jų atsakomybė dėl ginčijamo pažeidimo yra „išvestinė“, negalima Bendrojo Teismo kaltinti dėl to, kad jis atsakė į šį argumentą. Apeliančių nurodoma jurisprudencija, jos manymu, nereikšminga. Konkrečiau, šios bylos aplinkybės labai skiriasi nuo aplinkybių byloje, kurioje priimtas 2011 m. spalio 25 d. Sprendimas *Solvay / Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686).
- 38 Dėl 2013 m. sausio 22 d. Sprendimo *Komisija / Tomkins* (C-286/11 P, EU:C:2013:29) Komisija mano, kad Bendrasis Teismas jį aiškino teisingai. Šiuo klausimu ji teigia, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją (2013 m. liepos 11 d. Sprendimo *Team Relocations ir kt. / Komisija*, C-444/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:464, 159 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), siekdama subjekto, kuris yra įmonės dalis, pripažinti atsakingu už šios įmonės padarytą pažeidimą, Komisija neprivalo taip pat pripažinti atsakingais dėl šio pažeidimo kitų tos pačios įmonės subjektų ar kreiptis į šiuos kitus subjektus.
- 39 Dėl procedūrų vadovo kartelių srityje Komisija pažymi, kad tai nėra sprendimas, jame nėra Komisijos darbuotojams privalomų instrukcijų, o jame numatytos procedūros gali būti pritaikomos prie kiekvienos bylos aplinkybių. Todėl galimos konkrečioje byloje taikytos procedūros ir šio dokumento neatitikties nepakanka siekiant įrodyti, kad padaryta teisės klaida.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 40 Iš skundžiamų sprendimų matyti, kad LPD grupė – apeliančių bendroji dukterinė įmonė, kuriai vadovavo bendrovė *LG Philips Displays Holding*, – dalyvavo karteliuose, susijusiuose su CDT ir CPT, nuo 2001 m. liepos 1 d. iki 2006 m. sausio 30 d. Šią dieną *LG Philips Displays Holding* paskelbtas bankrotas. Kaip nurodyta skundžiamuose sprendimuose, Komisija nenusiuntė LPD grupei pranešimo apie kaltinimus ar ginčijamų sprendimų ir nepripažino jos atsakinga už savo veiklą, motyvuodama tuo, kad grupei pradėta bankroto procedūra.
- 41 Apeliacinio skundo pirmuoju ir antruoju pagrindais atitinkamai LGE ir *Philips* teigia, kad, užtikrindama jų teisę į gynybą ir atsižvelgdama į bylos aplinkybes, Komisija privalėjo nusiųsti pranešimą apie kaltinimus taip pat ir LPD grupei, jų bendrajai dukterinei įmonei, nes ji taip pat buvo įtraukta į kartelius, susijusius su CDT ir CPT.
- 42 Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, kad šiais dviem pagrindais apeliančės kaltina Bendrąjį Teismą padarius teisės klaidą ir neginčija jo atlikto faktų vertinimo. Todėl, priešingai, nei teigia Komisija, šių dviejų pagrindų negalima atmesti kaip nepriimtinių.

- 43 Remiantis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, paisant teisės į gynybą per Komisijoje vykstančią procedūrą dėl baudos skyrimo įmonei už konkurencijos taisyklių pažeidimą reikalaujama, kad įmonei, dėl kurios pradėtas tyrimas, per administracinę procedūrą būtų suteikta galimybė veiksmingai pareikšti nuomonę dėl Komisijos nurodytų faktų ir aplinkybių tikrumo ir tinkamumo, taip pat dėl teiginiui dėl pažeidimo buvimo pagrįsti Komisijos panaudotų dokumentų. Šios teisės nurodytos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 41 straipsnio 2 dalies a ir b punktuose (2011 m. spalio 25 d. Sprendimo *Solvay / Komisija*, C-110/10 P, EU:C:2011:687, 48 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 44 Todėl Reglamento Nr. 1/2003 27 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad, prieš priimdama sprendimą, kuriuo konstatuojamas konkurencijos taisyklių pažeidimas ir skiriama bauda, Komisija suteikia nagrinėjamos bylos subjektams galimybę būti išklausytiems klausimais, dėl kurių Komisija buvo pareiškusi prieštaravimus, ir grindžia savo sprendimus tik tais prieštaravimais, dėl kurių suinteresuotosios šalys galėjo pareikšti pastabų.
- 45 Kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 57 punkte, pranešimu apie kaltinimus siekiama leisti kiekvienam juridiniam asmeniui, įtrauktam į administracinę procedūrą konkurencijos srityje, pasinaudoti teisėmis į gynybą.
- 46 Tačiau, jeigu Komisija neketina konstatuoti, kad bendrovė padarė pažeidimą, teisė į gynybą nereikia, jog pranešimas apie kaltinimus turi būti nusiųstas šiai bendrovei. Iš tiesų, išsiunčiant konkrečiai bendrovei pranešimą apie kaltinimus, siekiama užtikrinti būtent šios bendrovės, o ne trečiojo asmens teisę į gynybą, nors šis asmuo ir gali būti susijęs su ta pačia administracine procedūra.
- 47 Šiuo atveju Komisija pasirinko persekioti tik apeliantes, grupės LPD patronuojančiąsias bendroves, o ne grupę LPD, kuri yra jų bendroji dukterinė įmonė.
- 48 Kitokios išvados neleidžia daryti ir apeliančių nurodoma jurisprudencija.
- 49 Pirma, šios bylos aplinkybės labai skiriasi nuo aplinkybių byloje, kurioje priimtas 2011 m. spalio 25 d. Sprendimas *Solvay / Komisija* (C-109/10 P, EU:C:2011:686).
- 50 Kaip generalinis advokatas pažymėjo savo išvados 66 punkte, tai yra jurisprudencija dėl susipažinimo su Komisijos byloje esančia kalte paneigiančia informacija. Nagrinėjamose bylose apeliančios neginčijo, kad turėjo galimybę susipažinti su visa Komisijos bylos medžiaga, įskaitant įrodymus, kuriuos ji gavo iš grupės LPD pagal prašymus pateikti informacijos ir per patikrinimus jos patalpose.
- 51 Antra, kitokios išvados neleidžia daryti ir tai, kas konstatuota 2013 m. sausio 22 d. Sprendimo *Komisija / Tomkins* (C-286/11 P, EU:C:2013:29) 39 punkte. Šis sprendimas susijęs su atveju, kai Komisija tuo pat metu persekiojo patronuojančiąją bendrovę ir jos dukterinę bendrovę dėl konkurencijos taisyklių pažeidimo ir abi šios bendrovės ginčijo Komisijos sprendimą.
- 52 Šių išvadų pakanka atsakyti į *Philips* argumentą, apibendrintą šio sprendimo 33 punkte ir susijusį su 2015 m. rugsėjo 17 d. Sprendimu *Total / Komisija* (C-597/13 P, EU:C:2015:613), nes jis taip pat susijęs su atveju, kai ir patronuojančioji bendrovė, ir jos dukterinė įmonė buvo persekiojamos dėl dalyvavimo darant konkurencijos teisės pažeidimą.
- 53 Šiomis aplinkybėmis papildomus apeliančių argumentus, kuriais ginčijamas skundžiamuose sprendimuose Bendrojo Teismo išdėstytų atmetimo motyvų pagrįstumas ir siekiama įrodyti, kad šie motyvai nepakankami, reikia pripažinti netinkamais, nes, kaip generalinis advokatas iš esmės pažymėjo savo išvados 70 punkte, dėl šių argumentų, net jei jie ir būtų pagrįsti, skundžiami sprendimai negali būti panaikinti.

- 54 Todėl reikia atmesti LGE apeliacinio skundo pirmąjį pagrindą ir *Philips* apeliacinio skundo antrąjį pagrindą.

Dėl LGE apeliacinio skundo antrojo ir trečiojo pagrindų ir „Philips“ apeliacinio skundo pirmojo pagrindo, susijusių su Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida, susijusia su tuo, kad apskaičiuodama baudos dydį Komisija atsižvelgė į tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus

Šalių argumentai

- 55 LGE ir *Philips* atitinkamai antruoju ir pirmuoju pagrindais teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nuspręsdamas, jog tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus, kuriuos savarankiškai įvykdė LGE ir *Philips*, galima priskirti grupei LPD vien dėl to, kad ji priklausė tam pačiam ekonominiam vienetui kaip ir patronuojančiosios bendrovės.
- 56 Apeliantės kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis nepaisė 2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendime *Nemours / Komisija* (C-172/12 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:601, 47 punktas) pateiktų išaiškinimų. Remdamosi šia jurisprudencija, jos teigia, kad išvada, jog bendroji įmonė ir ją kontroliuojantys akcininkai sudaro vieną įmonę, siekiama tik vieno tikslo – pripažinti šiuos akcininkus solidariai atsakingais už bendrosios įmonės padarytą pažeidimą. Todėl, jų teigimu, LGE, *Philips* ir grupę LPD reikėtų kiekvieną laikyti atskirai atsakingomis kitais nei patronuojančiųjų bendrovių atsakomybės tikslais. Be to, tokį požiūrį patvirtina 2015 m. liepos 9 d. Sprendimas *InnoLux / Komisija* (C-231/14 P, EU:C:2015:451, 56 ir 57 punktai). Jei atlikdamas analizę Bendrasis Teismas būtų rėmęsis šia jurisprudencija, jis būtų turėjęs padaryti išvadą, kad LGE, *Philips* ir grupę LPD nesudaro vertikalčiai integruotos įmonės ir jų vienos kitai atliekami pardavimai negali būti laikomi atliktais tos pačios grupės viduje.
- 57 Šiuo klausimu *Philips* pažymi, kad LPD grupė, kaip bendroji įmonė, ilgą laiką atliekanti savarankiško ūkio subjekto funkcijas, turi būti laikoma savarankišku ekonominiu vienetu rinkoje ir todėl – nuo savo patronuojančiųjų bendrovių atskira įmone. Jeigu tokia bendroji įmonė būtų laikoma tos pačios įmonės, kuriai priklauso ir dvi patronuojančiosios bendrovės, dalimi, SESV 101 straipsnis nebūtų taikomas jos ir šių dviejų patronuojančiųjų bendrovių sudarytiems susitarimams, o tai prieštarautų 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamentui (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB Susijungimų reglamentas) (OL L 24, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 3 t., p. 40, klaidų ištaisymas OL L 305, 2015 11 21, p. 51) ir Komisijos pranešimui dėl būtinų ir su įmonių koncentracija tiesiogiai susijusių apribojimų (OL C 56, 2005, p. 24).
- 58 Iš to *Philips* daro išvadą, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, patvirtindamas CRT, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimų, kuriuos LPD grupė atliko bendrovėms *Philips* arba LGE, kvalifikavimą kaip „pardavimus grupės viduje“. Kalbant apie CRT pardavimus EEE per perdarytus produktus, pasakytina, kad apskaičiuodama baudos dydį, Komisija atsižvelgė tik į pirmuosius perdarytų produktų pardavimus EEE, kai CRT į galutinį produktą buvo integruoti toje pačioje grupėje.
- 59 Savo ruožtu LGE kaltina Bendrąjį Teismą, kad šis neatsižvelgė į tai, jog tiesioginiai pardavimai EEE per perdarytus produktus buvo ne CRT, dėl kurių sudarytas kartelis, bet perdarytų produktų pardavimai, t. y. televizorių ir kompiuterių monitorių pardavimai. Taigi, jos teigimu, 1-ojo skundžiamo sprendimo 167 punkte Bendrasis Teismas neteisingai nurodė „CRT, kuriuos LPD grupė pardavė kiekvienai iš savo patronuojančiųjų bendrovių“. LGE teigia, kad tiesioginiai pardavimai EEE per perdarytus produktus yra perdarytų produktų pardavimai žemutinėje rinkoje, kuriuos įvykdė LGE ir *Philips*, ir negali būti priskirti LPD grupei. LGE mano, kad, nors ji ir gali būti laikoma atsakinga už LPD grupės padarytą pažeidimą, ši turi būti laikoma atskira įmone.

- 60 Trečiuoju pagrindu LGE teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą ir pažeidė bausmių ir sankcijų individualizavimo principą, nes 1-ojo skundžiamo sprendimo 171 punkte patvirtino Komisijos sprendimą pripažinti LGE bendrai ir solidariai atsakinga už LPD grupės tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus, net jei šiuos pardavimus įvykdė *Philips*, kaip tarpininkė. Šiomis aplinkybėmis LGE teigia, kad, net ir pritarus, jog pardavimai tarp LPD grupės ir *Philips* yra pardavimai grupės viduje, jie tokie yra tik tarp LPD grupės ir *Philips*. Net darant prielaidą, kad LPD grupė ir *Philips* yra vertikaliai integruotos, LGE nėra tokios vertikaliai integruotos įmonės dalis. Todėl, LGE nuomone, Bendrasis Teismas turėjo panaikinti ginčijamą sprendimą bent jau tiek, kiek jame nustatyta, kad LGE turi mokėti baudą, nes ši bauda apskaičiuota remiantis LPD grupės tiesioginiais pardavimais EEE per perdarytus produktus, kuriuos įvykdė tarpininkė *Philips*.
- 61 Šiuo klausimu LGE pakartoja argumentus, išdėstytus apeliacinio skundo antrajam pagrindui paremti, ir priduria, kad, jos nuomone, Bendrasis Teismas pažeidė bausmių ir sankcijų individualizavimo principą, kurį Teisingumo Teismas pripažino 2014 m. balandžio 10 d. Sprendime *Komisija / Siemens Österreich ir kt.* (C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, 91 punktas). Į tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus turėjo būti atsižvelgta siekiant atspindėti bendrą pažeidimo sunkumą. LGE neturėtų būti laikoma atsakinga už pažeidimo sunkumą, kurį atspindi tokie pardavimai, kuriuos įvykdė *Philips*. Taigi LGE skirta bauda neteisingai atspindi pažeidimo, už kurį ji laikoma atsakinga, sunkumą. Dėl to LGE pateikia išsamius duomenis apie pardavimų EEE per perdarytus produktus, kuriuos LPD grupė įvykdė per tarpininką, atitinkamai pačią LGE ir *Philips*, mastą, siekdama įrodyti, kad per tarpininką *Philips* įvykdytų pardavimų mastas buvo 26 kartus didesnis.
- 62 Komisija atsako, kad LGE apeliacinio skundo antrasis ir trečiasis pagrindai ir *Philips* apeliacinio skundo pirmasis pagrindas yra pagrįsti neteisinga prielaida, kad LPD grupės ir jos patronuojančiųjų bendrovių sudaromo ekonominio vieneto buvimas reikšmingas tik atsakomybės už LPD grupės padarytą pažeidimą priskyrimo šioms patronuojančiosioms bendrovėms tikslais. Šiais argumentais teigiama, kad apeliančės bando ginčyti Bendrojo Teismo nustatytas faktines aplinkybes, nesiremiamos jokių faktų iškraipymu. Todėl, Komisijos nuomone, šie pagrindai nepriimtini.
- 63 Bet kuriuo atveju Komisija mano, kad šiuos pagrindus reikia atmesti kaip nepagrįstus, nes jie paremti neteisingu 2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *EI du Pont de Nemours / Komisija* (C-172/12 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:601) aiškinimu. Be to, ginčijamame sprendime naudotas baudos apskaičiavimo metodas atitinka Teisingumo Teismo jurisprudencijoje šiuo klausimu pateiktas gaires.
- 64 Konkrečiau dėl LGE apeliacinio skundo trečiojo pagrindo Komisija pažymi, kad atsakomybės už dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą priskyrimas patronuojančiajai bendrovei nepažeidžia bausmių ir sankcijų individualizavimo principo, nes patronuojančioji bendrovė ir dukterinė bendrovė priklauso tam pačiam ekonominiam vienetui ir sudaro vieną įmonę. Vertinant pažeidimo sunkumą pagal tiesiogiai ar netiesiogiai su pažeidimu susijusių pardavimų vertę atsižvelgta į visus susijusios įmonės, kurią šiuo atveju sudaro patronuojančiosios bendrovės, t. y. LGE ir *Philips*, ir dukterinė bendrovė – LPD grupė, pardavimus.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 65 Reikia kartu išnagrinėti LGE apeliacinio skundo antrąjį ir trečiąjį pagrindus, nes jie iš esmės susiję su tuo pačiu klausimu dėl atsižvelgimo, apskaičiuojant baudą, į LPD grupės įvykdytus tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus.
- 66 Šiuo klausimu visų pirma reikia pažymėti, kad, kaip apeliančės paaikškino savo dublikuose, šiais pagrindais jos iš esmės kaltina Bendrąjį Teismą padarius teisės klaidų, analizuojant, ar baudos dydžio apskaičiavimo tikslais teisėtai atsižvelgta į minėtus pardavimus. Taigi šiais pagrindais nesiekama ginčyti Bendrojo Teismo atlikto faktų vertinimo pagrįstumo ir todėl šie pagrindai priimtini.

- 67 Iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad, nors Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje Komisijai palikta diskrecija nustatyti baudos dydį, šioje nuostatoje įtvirtinti objektyvūs kriterijai, kurių ji privalo laikytis, naudodamasi ta diskrecija. Pirmą, baudos, kurią galima skirti įmonei, dydis turi skaičiais įvertinamą ir absoliučią ribą, todėl galima iš anksto nustatyti maksimalų baudos, kuri gali būti skirta konkrečiai įmonei, dydį. Antra, naudojimąsi šia diskrecija taip pat riboja elgesio taisyklės, kurias nusistatė pati Komisija visų pirma Baudų apskaičiavimo gairėse (2015 m. liepos 9 d. Sprendimo *InnoLux / Komisija*, C-231/14 P, EU:C:2015:451, 48 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 68 Ginčijamame sprendime Komisija taikė Baudų apskaičiavimo gaires. Šių gairių 13 punkte numatyta, kad, „siekdama nustatyti bazinį skirtingos baudos dydį, Komisija remsis tiesiogiai ar netiesiogiai <...> su pažeidimu susijusių įmonės prekių ar paslaugų pardavimo verte atitinkamame geografiniame EEE teritorijos sektoriuje“. Tų pačių gairių 6 punkte nurodyta, kad „su pažeidimu susijusio pardavimo vertės ir pažeidimo trukmės derinys yra laikomas tinkama pakaitine verte, parodančia ekonominę pažeidimo svarbą ir santykinę kiekvienos pažeidime [darant pažeidimą] dalyvaujančios įmonės reikšmę“.
- 69 Nors Baudų apskaičiavimo gairių 13 punkte nurodyta sąvoka „pardavimo vertė“ negali būti išplėsta taip, kad apimtų atitinkamos įmonės pardavimus, kurių neapima jai inkriminuojamas kartelis, Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies tikslui prieštarautų tai, jeigu vertikalčiai integruoti kartelio dalyviai vien dėl to, kad už EEE ribų į galutinius produktus įmontavo produktus, kurie yra pažeidimo objektas, galėtų tikėtis, jog apskaičiuojant baudą bus neįtraukta jų atlikto šių galutinių produktų pardavimo EEE vertės dalis, kuri gali atitikti produktų, kurie yra pažeidimo objektas, vertę (2015 m. liepos 9 d. Sprendimo *InnoLux / Komisija*, C-231/14 P, EU:C:2015:451, 55 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 70 Vertikalčiai integruotos įmonės gali gauti naudos iš horizontalaus kainų nustatymo susitarimo, sudaryto pažeidžiant SESV 101 straipsnį, parduodamos prekes nepriklausomiems tretiesiems asmenims ne tik produkto, dėl kurio padarytas pažeidimas, rinkoje, bet ir žemutinėje perdarytų produktų, į kurių sudėtį įeina šie produktai, rinkoje ir būtent dviem skirtingais būdais. Arba tos įmonės pirminių produktų, dėl kurių padarytas pažeidimas, kainos padidinimą perkelia perdarytiems produktams arba jų neperkelia, o tai reiškia, kad jos įgyja sąnaudų pranašumą prieš savo konkurentus, kurie tuos pačius pirminius produktus įsigyja produktų, dėl kurių padarytas pažeidimas, rinkoje (2015 m. liepos 9 d. Sprendimo *InnoLux / Komisija*, C-231/14 P, EU:C:2015:451, 56 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 71 Skundžiamuose sprendimuose Bendrasis Teismas patvirtino Komisijos išvadą, kad apeliančės kartu darė lemiamą įtaką LPD grupės veiksmams. Iš šios išvados, kurios apeliaciniuose skunduose apeliančės neginčija, išplaukia, kad minėtu laikotarpiu apeliančės ir jų bendroji dukterinė bendrovė buvo tos pačios įmonės dalis ir todėl sudarė ekonominį vienetą.
- 72 Kadangi LPD grupė vykdė veiklą su pažeidimu susijusio produkto rinkoje, o LGE ir *Philips* veikė perdarytų produktų, į kurių sudėtį įeina šie produktai, rinkoje, reikia konstatuoti, kad, priešingai, nei teigia *Philips*, LPD grupė ir jos patronuojančiosios bendrovės iš tiesų sudarė vertikalčiai integruotą įmonę, kaip tai suprantama pagal 2015 m. liepos 9 d. Sprendimą *InnoLux / Komisija* (C-231/14 P, EU:C:2015:451, 56 ir 57 punktai).
- 73 Šiomis sąlygomis Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai 1-ojo skundžiamo sprendimo 170 punkte ir 2-ojo skundžiamo sprendimo 164 punkte konstatavo, kad Komisija turėjo teisę, apskaičiuodama apeliančėms skiriamos baudos dydį, įtraukti tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus, kuriuos įvykdė ekonominis vienetas, sudarytas iš LPD grupės ir patronuojančiųjų bendrovių.
- 74 Šios išvados negali paneigti apeliančių argumentai, grindžiami 2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimu *EI du Pont de Nemours / Komisija* (C-172/12 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:601, 47 punktą), kad tuo atveju, kai kiekviena iš dviejų patronuojančiųjų bendrovių turi 50 % akcijų bendrojoje įmonėje, padariusioje konkurencijos teisės normų pažeidimą, laikyti šiuos tris subjektus priklausančiais tam

pačiam ekonominiam vienetui ir sudarančiais vieną įmonę galima tik atsakomybės už dalyvavimą darant šios teisės pažeidimą nustatymo tikslais ir tik jeigu Komisija, remdamasi faktinėmis aplinkybėmis, įrodo, kad šios dvi patronuojančiosios bendrovės realiai darė lemiamą įtaką bendrajai įmonei.

- 75 Reikia konstatuoti, kad apeliančios klaidingai ir neatsižvelgdamos į kontekstą aiškina 2013 m. rugsėjo 26 d. Sprendimo *EI du Pont de Nemours / Komisija* (C-172/12 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:601) 47 punktą, kuriame Teisingumo Teismas patvirtino, kad tik atsakomybės už dalyvavimą darant konkurencijos teisės pažeidimą tikslais Komisija gali, remdamasi dviejų patronuojančiųjų bendrovių realiai daroma lemiamą įtaka bendrai įmonei, konstatuoti, jog egzistuoja vienas bendras vienetas.
- 76 Iš tiesų ši teiginį Teisingumo Teismas suformulavo atsakydamas į kitokį, nei nurodytas šioje byloje, argumentą, apibendrintą to paties sprendimo 36 punkte, pagal kurį aplinkybė, kad dvi viena nuo kitos nepriklausomos bendrovės daro lemiamą įtaką bendrai įmonei, nereiškia, jog, kaip suprantama pagal konkurencijos teisę, jos yra viena įmonė. Atsižvelgus į šio teiginio kontekstą, atrodo, kad juo tik siekta pabrėžti, jog išvada dėl bendros įmonės buvimo, kurią Komisija gali padaryti šiomis aplinkybėmis, galioja konkurencijos teisės ir pažeidimo paveiktos rinkos atžvilgiu.
- 77 Taip pat negalima pritarti LGE argumentui, kad į tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus neturėtų būti atsižvelgta, jeigu tai ne CRT, dėl kurių sudarytas kartelis, bet televizorių ir kompiuterių ekranų pardavimai. Kadangi LPD grupė ir jos patronuojančiosios bendrovės, t. y. LGE ir *Philips*, sudarė ekonominį vienetą ir todėl pažeidimo paveiktose rinkose turėjo būti laikomos priklausančiomis tai pačiai įmonei, baudos dydis pagal Baudų apskaičiavimo gairių 13 punktą turi būti apskaičiuojamas remiantis šios įmonės minėtose rinkose įvykdytų produktų, dėl kurių sudarytas kartelis, pardavimų verte. Kaip Bendrasis Teismas konstatavo 1-ojo skundžiamo sprendimo 135 punkte ir 2-ojo skundžiamo sprendimo 148 punkte, aptariamuose televizoriuose ir kompiuterių ekranuose buvo integruoti CRT, kuriuos LPD grupė patiekė dviem patronuojančiosioms bendrovėms. Be to, iš 1-ojo skundžiamo sprendimo 137 punkto ir 2-ojo skundžiamo sprendimo 157 punkto išplaukia, kad atsižvelgta tik į tą šių pardavimų vertės dalį, kuri gali atitikti į televizorius ir kompiuterių ekranus integruotų CRT, dėl kurių sudarytas kartelis, vertę.
- 78 Taip pat reikia atmesti *Philips* argumentą, apibendrintą šio sprendimo 57 punkte, kuriuo iš esmės teigiama, kad, jei bendroji įmonė būtų laikoma priklausančia tai pačiai įmonei kaip ir jos patronuojančiosios bendrovės, tai reikštų, kad jos ir patronuojančiųjų bendrovių susitarimams netaikomas SESV 101 straipsnis, o tai prieštarautų Reglamentui Nr. 139/2004. Primintina, kad šiuo klausimu iš šio reglamento 2 straipsnio 4 dalies išplaukia, kad, jeigu steigiant bendrąją įmonę, dėl kurios atsiranda to paties reglamento 3 straipsnyje numatyta koncentracija, siekiama koordinuoti likusių nepriklausomų įmonių konkurencinį elgesį arba dėl tokio įsteigimo pasidaro įmanoma koordinuoti likusių nepriklausomų įmonių konkurencinį elgesį, toks koordinavimas vertinamas pagal Sutarties 101 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatytus kriterijus, siekiant nustatyti, ar tokia veikla suderinama su vidaus rinka.
- 79 Tai, kad bendroji įmonė ir jos patronuojančiosios bendrovės pažeidimo konkrečioje rinkoje nustatymo tikslais yra laikomos priklausančiomis tai pačiai įmonei, netrukdo visose kitose rinkose dviem patronuojančiosioms bendrovėms likti nepriklausomoms, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 139/2004 2 straipsnio 4 dalį.
- 80 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad taip pat negalima pritarti LGE apeliacinio skundo trečiajam pagrindui, susijusiam su Bendrojo Teismo tariamai padaryta teisės klaida, kai jis patvirtino, kad, apskaičiuodama LGE skiriamos baudos dydį, Komisija tinkamai atsižvelgė taip pat ir į *Philips* įvykdytų tiesioginių pardavimų EEE per perdarytus produktus vertę.
- 81 Todėl reikia atmesti LGE apeliacinio skundo antrąjį ir trečiąjį pagrindus ir *Philips* pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą.

Dėl LGE apeliacinio skundo ketvirtąjo pagrindo ir „Philips“ apeliacinio skundo trečiojo pagrindo, susijusių su teisės klaida, vienodo požiūrio principo pažeidimu ir sprendimo nepriėmimu

Šalių argumentai

- 82 LGE ir *Philips* apeliacinių skundų atitinkamai ketvirtuoju ir trečiuoju pagrindais iš esmės kaltina Bendrąjį Teismą, kad išsamiai neišanalizavęs ir nepakankamai motyvuodamas jis atmetė LGE ieškinio šeštąjį pagrindą ir *Philips* apeliacinio skundo aštuntojo pagrindo tris pirmąsias dalis ir, nepaisydamas abiejų apeliančių teiginių, konstatavo, kad Komisija neprivalėjo tarp SEC ir Samsung įvykdytų pardavimų laikyti pardavimais grupės viduje ir įtraukti jų, kaip tarpininkės SEC įvykdytų tiesioginių pardavimų EEE per perdarytus produktus, vertės į *Samsung* skiriamos baudos apskaičiavimą.
- 83 Konkrečiai LGE ir *Philips* kaltina Bendrąjį Teismą, kad, siekdamas atmesti galimybę, jog SEC ir *Samsung* galėjo sudaryti vieną įmonę, jis tik išnagrinėjo, ar SEC galėjo daryti lemiamą įtaką *Samsung*, bet neištyrė, ar išvados dėl tokios vienos įmonės buvimo negalima padaryti remiantis tuo, kad šios dvi bendrovės faktiškai buvo kontroliuojamos tų pačių fizinių asmenų, kaip buvo matyti iš įrodymų, kuriais jos rėmėsi Bendrajame Teisme. Šiuo klausimu jos pažymi, kad neprašo Teisingumo Teismo iš naujo vertinti tų įrodymų, bet kaltina Bendrąjį Teismą neišsamiai juos įvertinus ir nepateikus pakankamų motyvų.
- 84 Dėl šios Komisijos padarytos klaidos skiriant baudas, pirma, apeliantėms ir, antra, *Samsung* buvo taikomi du skirtingi metodai, pirmuoju atveju atsižvelgiant į tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus, o antruoju – į juos neatsižvelgiant. Bendrasis Teismas neatmetė šio diskriminacinio požiūrio ir todėl padarė teisės klaidą ir pažeidė vienodo požiūrio principą.
- 85 *Philips* priduria, kad, priešingai, nei nurodyta 2-ojo skundžiamo sprendimo 233 punkte, jurisprudencija, pagal kurią tuo atveju, jeigu įmonė savo elgesiu pažeidė SESV 101 straipsnį, ji negali išvengti sankcijų, motyvuodama tuo, kad bauda nebuvo skirta kitiems ūkio subjektams, kai į Sąjungos teismą dėl pastarųjų situacijos net nebuvo kreiptasi, netaikytina šioje byloje, nes *Samsung* ne išvengė sankcijų, o tik buvo palankiau vertinama.
- 86 Komisija pirmiausia teigia, kad LGE apeliacinio skundo ketvirtasis pagrindas ir *Philips* apeliacinio skundo trečiasis pagrindas yra nepriimtini ir netinkami, nes, pirma, jais siekiama, kad Teisingumo Teismas iš naujo įvertintų įrodymus, ir, antra, jie susiję su tariamu pažeidimu, padarytu kito asmens naudai, kuris bet kuriuo atveju negali būti naudingas apeliantėms.
- 87 Papildomai Komisija pažymi, kad ginčijamame sprendime pardavimais grupės viduje ji laikė tik tuos pardavimus, kurie įvykdyti tarp subjektų, iš kurių vienas darė lemiamą įtaką kitam. Kadangi apeliantės neteigia, kad *Samsung* darė lemiamą įtaką SEC ar atvirkščiai, jos negali kaltinti Komisijos pažeidus vienodo požiūrio principą. Komisija priduria, kad ji gali nuspręsti vienos ar kelių dukterinių bendrovių atsakomybę priskirti jų patronuojančiajai bendrovei ir kad nei Reglamente Nr. 1/2003, nei jurisprudencijoje nenurodyta, kuri juridinį ar fizinį asmenį įmonėje reikia laikyti atsakingu už pažeidimą ir nubausti bauda.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 88 Pirmiausia reikia pažymėti, kad tiek, kiek LGE ir *Philips* apeliacinių skundų atitinkamai ketvirtuoju ir trečiuoju pagrindais kaltina Bendrąjį Teismą padarius teisės klaidą, pažeidus vienodo požiūrio principą ir nepriėmus sprendimo, šių pagrindų, priešingai, nei teigia Komisija, negalima iš karto atmesti kaip nepriimtinių.

- 89 Toliau reikia konstatuoti, kad šie pagrindai grindžiami prielaida, kad, jeigu apeliančės Bendrajame Teisme įrodė, kad *Samsung* ir SEC priklausė tam pačiam ekonominiam vienetui ir kad todėl Komisija padarė pažeidimą, Bendrasis Teismas turėjo sumažinti už dalyvavimą darant ginčijamus pažeidimus joms skirtas baudas, kad pašalintų nevienodą požiūrį, kurį lėmė tai, jog nustatydamas *Samsung* už dalyvavimą darant tokius pačius pažeidimus, kokiais kaltinamos LGE ir *Philips*, skiriamą baudą Komisija neatsižvelgė į jos per tarpininę SEC įvykdytus tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus.
- 90 Reikia konstatuoti, kad ši prielaida yra klaidinga.
- 91 Vienodo požiūrio principas, kuriuo remiasi apeliančės, turi derėti su teisėtumo laikymusi, o tai reiškia, kad niekas negali savo naudai remtis pažeidimu, padarytu kito asmens naudai (2016 m. birželio 16 d. Sprendimo *Evonik Degussa ir AlzChem / Komisija*, C-155/14 P, EU:C:2016:446, 58 punktą).
- 92 Todėl, kadangi jos savo naudai remiasi pažeidimais, kuriuos tariamai padarė Komisija, nustatydamas *Samsung* skiriamos baudos dydį, apeliančės bet kuriuo atveju negali remtis vienodo požiūrio principu, Bendrajame Teisme ginčydamas Komisijos joms skirtų baudų dydžius.
- 93 Iš tiesų, kaip matyti iš Teisingumo Teismo suformuotos praktikos dėl baudos dydžio nustatymo, įmonės, kurios dalyvavo darant SESV 101 straipsnio pažeidimą, negali būti diskriminuojamos taikant skirtingus skaičiavimo metodus (2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 62 punktą ir nurodyta jurisprudencija).
- 94 Tačiau šiuo atveju, kaip matyti iš 1-ojo skundžiamo sprendimo 135 ir 159 punktų ir 2-ojo skundžiamo sprendimo 148 ir 187 punktų, Komisija visoms įmonėms taikė tą patį metodą, dėl kiekvienos iš jų atsižvelgdama į „pirmąjį realų pardavimą“ ir pagal šį kriterijų išskirdama tris kategorijas: „tiesioginiai pardavimai EEE“, kurie atitinka vienos iš ginčijamo sprendimo adresą klientams EEE tiesiogiai parduotus CRT, tiesioginiai pardavimai EEE per perdarytus produktus ir „netiesioginiai pardavimai“, kurie atitinka CRT, vienos iš ginčijamo sprendimo adresą klientams ne EEE, kurie integravo CRT į galutinius produktus, televizorius ar kompiuterių ekranus ir po to pardavė juos EEE. Apskaičiuojant baudas atsižvelgta tik į tiesioginius pardavimus EEE ir tiesioginius pardavimus EEE per perdarytus produktus. Šiomis sąlygomis tai, kad tiesioginių pardavimų EEE per perdarytus produktus kategorija buvo taikoma tik tam tikriems kartelio dalyviams, t. y. tiems, kurių priklausymą vertikalčiai integruotai įmonei Komisijai pavyko įrodyti, nereiškia diskriminacijos, nes Komisija įvertino šios kategorijos taikytinumą kiekvienam dalyviui, remdamasi tais pačiais objektyviais kriterijais.
- 95 Taigi nagrinėjamos bylos skiriasi nuo bylos, kurioje priimtas 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija* (C-580/12 P, EU:C:2014:2363). Šiame sprendime Teisingumo Teismas sumažino pažeidimo dalyviui skirtą baudą, atsižvelgdamas į tai, kad, neteisingai pritaikiusi baudai apskaičiuoti pasirinktą metodą, Komisija kitam to paties kartelio dalyviui skyrė baudą, kuria sumažinta santykinė kiekvienos darant pažeidimą dalyvavusios įmonės reikšmė (2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 70–80 punktai).
- 96 Tačiau Bendrajam Teismui nurodytais ieškinio pagrindais apeliančės kaltino Komisiją ne tuo, kad ji pritaikė skirtingus teisinius kriterijus baudos dydžiui nustatyti, bet tuo, kad neteisingai nusprendė, jog ginčijamo pažeidimo paveiktose rinkose *Samsung* su savo dukterinėmis įmonėmis sudarė savarankišką įmonę, ir nenustatė didesnio ekonominio vieneto, kuris apėmė ne tik *Samsung* ir jos dukterines įmones, bet ir SEC ir kuris dalyvavo darant ginčijamą pažeidimą.
- 97 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad negalima Bendrojo Teismo kaltinti nei padarius teisės klaidą, nei pažeidus vienodo požiūrio principą, remiantis tuo, jog jis nesumažino apeliančėms paskirtų baudų, kad kompensuotų tariamą palankesnę *Samsung* vertinimą.

- 98 Dėl *Philips* argumento, kuriuo iš esmės teigiama, kad Bendrasis Teismas neišnagrinėjo dalies jos išdėstytų teiginių, susijusių su tuo, kad, neatsižvelgdama į *Samsung* įvykdytus pardavimus grupės viduje, kai skaičiavo baudą, Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą, todėl tam, kad atkurtų vienodą požiūrį, Bendrasis Teismas taip pat turėjo, vertindamas *Philips*, neatsižvelgti į tiesioginius pardavimus EEE per pardarytus produktus, pažymėtina, kad jis netinkamas, nes iš to, kas pirmiau išdėstyta, matyti, jog šie teiginiai buvo pagrįsti neteisinga prielaida ir todėl bet kuriuo atveju atmestini.
- 99 Todėl reikia atmesti LGE apeliacinio skundo ketvirtąją pagrindą ir *Philips* apeliacinio skundo trečiąją pagrindą, taigi ir visiškai atmesti apeliacinius skundus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 100 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas. Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal šio reglamento 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo.
- 101 Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas iš apeliančių, o šios pralaimėjo bylą, iš jų priteisiamos bylinėjimosi išlaidos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti apeliacinius skundus.

2. *LG Electronics Inc.* ir *Koninklijke Philips Electronics NV* padengia bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.